

92. 1/2
PERILLVSTRI,
AC GENEROSISSIMO VIRO,
TAM AVITÆ NOBILITATIS INSIGNIBVS, QVAM
proprijis titulis spectatissimo; communi scientiarum
suffragio conspicuo.

D.D. IOSEPHO ARGAIZ,

MAIORIS QVONDAM DIVI BARTHOLOMÆI
Collegij præstantissimo alumno; Abderitanæ postmodum,
& Abulensi dignissimo Episcopo, Regis Hispaniarum
Magni Philippi à Consilij.

NVNC DENVOPRO MERITIS, MAIORA
poscentibus, Illiberitanæ sedis Antistiti
meritissimo.

HOS PRO ACADEMIA, ET COLLEGIO, IN
quadriennij temporis rotatu, decerptos ex Iurisprudentiæ
viridario flores;

HAS EX IVSTITIÆ PENV FOECVNDISSIMA
Theses, ingratiudinis symbolum, in
amoris tesseram.

D. IGNATIVS ALMANZA DE LEON,
DIVI IACOBI ZEBEDÆI COLLEGI! TOGA
condecoratus, obsequentiissimo animo, lubens,
consecrat, & dicat.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

LECTURE NOTES

BY

ROBERT H. COHEN

1962

CHICAGO, ILLINOIS

UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

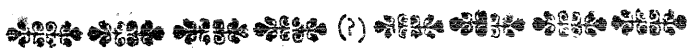
MLVXERE Iam (& quam fausti) solares illi
 rotatus, in quibus, **AMPLISSIME. PRE-**
SVL, Te mei nō verne ætatis Milesij otij, sed
 aliqualis, laboris Mecænatem adscriberem in-
 dustriosus, industriosus, inquam, vix siquidem Te Abderita-
 næ orbis reuerens ego sacrum circumspexi Antistitem, cū Te
 mihi fauorem præfagiui. Nec hæc dumtaxat causa meæ indu-
 striosæ exitit electionis, dum Minervæ alumnorum ipso alli-
 ceris ad Te perfugio; dum studiosus studiosis faues, quippè lit-
 terarum studiosus studiosorū prælibasti labores. Hæcce ne sub-
 ticer illa Salmanticensis nobiliorum orbis nobilissima Acade-
 mia? Consulite ipsa assidua vtriusq; Minervæ assertorum fre-
 quentia desudata marmora: veterrimum (satis ad perspicuā
 eius notitiam veterrimi nomenclatura) testor Collegium pe-
 ritissimorum, & æque nobilium virorum emporium, in quo
 sui perillustri trabea refulsisti, & à volutabili Dea mille ex-
 portatis, claruisti, acclamationibus. Quod securius perdis, ac
 per nobis quadriennij elucubrationi tui amē, quā Tui prolixio-
 ribus excubijs dediti? Et tibi propter rem experientia laboris,
 ibi rei propter laborem appreciatio: tibi scientia adumbrat, ibi
 scientiarum affectæ cōquirunt umbram: vbi sapientiæ Ocea-
 nus, ibi sinus rimulos conflorens, in quō faciles fluitant, si obre-
 punt humiles, & anxio pede decurrūt. Et quid si literatura,
 & nobilitas in patrono maritatur? Totum erit ad patrociniū.

O tui auiti sanguinis splendor ! Quem tua clamitant gentilitia, in coccinata arca vexillum sibi arrogancia candidatum, quod inter hostium muticem tuorum Maiorum animos praeclaruisse pate factat, quod niueum emicat, albicatum rēndet, & in ipsa purpura irradiat impurpuratum. Sed, cum atute telarium celsitudine gloriam, & excellentiam, qualis in eoru sphaera mensura conglobari queat, mutantur protecti, dum in Iurisprudentiae circum proiueor, Tecum in togata, Canonicaque prudentia, praeter Diuinam Theosophiam, celebratissimo, quid mihi auspiti non promerebor ? Quid non ornatu, dum omnia magna, & ampla in Te, quem Deus, Natura, Fortuna omnibus ornatu voluere excellere rebus. Quid non fauoris ? Cum primariam in dyle Graecae dignitatem sustinens, hanc veluti primam bassim, ad moderatuta epistylum erigendum, ieceris, gubernare nimirum (ciuilis doctrina politici Lipsi) cum fauore, laude, plausu, omnibus incutiens (videtur fuisse Lucretium de auguratum.) blandū per pectora amorem. Quid nō tibi gratitudinis ? Cum exulante segnitie, & oscitantia, tota est de Liberis, & Posthumis nostra elucubratio, cum de eis protegendis tota sit tua oculata vigilia. Faue, & foue auspex, **ILLVSTRIS SIME PRINCEPS** ; & sicut in Tuum asylum confugere, in me est officium, in tuam me adscribere clientelam, in te sit beneficium. Vale.

AMPHI-

3

AMPHITHEATRALIS CONCERTA-
tionis ad titulū Digestis de Liberis, & Posthumis, here-
dibus instituendis, vel exheredandis, subtilem admo-
dū, & tricus æque scatentē, veluti affixus scopus, ip-
sa ex lunatis laborū arcubus (sed ingeniosæ indu-
strię labore cuspidata) spicula, prouocans eubrare:
depromptus ex oculatissima Iurisconsultorum
prudentia, Legislatorum decretis, & interpretum
accuratione: nec non in lucem proditus sub nostrę
florentissimæ Granatensis Academiz venci-
randis conscriptorum patrum
castigationibus.

PRO MATVINO CERTAMINE.

*Ad textum, in lege inter cætera 30. hoc titulo solemniss
concertatio.*

I. FLOS.

FPSA Tituli inscriptio, argumento ab ordine litte-
ra, & scripturę seruato, satis euidenter, prius de
liberis, quàm de posthumis disceptandum esse, de
monstrare, videtur; posthumos enim ad præsentem iuris in-
dagationem, fas est, secerni; non, quia sub liberorum gene-
rali appellatione regularitèr nequeant comprehendi, cum
hæc

hæc amplissima nominis ethymologia omnes in infinitum descendentes ambire non reuatur: sed ex eo solūmodo, quia ad connexam huius tractationis indagationem, ne difficultatis involucro confunderetur, necessitas ipsa latam illius significationem ita restrinxit, vt ultra filios natos, & in parentum potestate constitutos, neuiquam extenderetur.

II. F L O S.

Quo circa Gaius inter consultos alioquī peritissimus lib. 17. ad Ediētū prouinciale in nostrā lege *inter cetera* 30. dūm principale ius testamētorum voluit definire, institutionem, vel exheredationem liberorum posteritati nostræ mandatam præscripsit, qui hoc prouidissimo dispositionis capite posthumos amplecti excogitasset, in quibus nulla vtique apparet præscisa institutionis, vel exheredationis indigentia; sed tantū ad supremi elogij consentiam, filios sub vinculo paternæ potestatis testamenti facti tempore existentes, ne inutile euaderet, nominatim institutos, aut expressè exheredandos curauit.

III. F L O S.

Ast melioris suffragij interpretes, qui huic consulti expeditissimo capiti manifestam vim inferre effugiant, & diuinatorijs aliorum alterationibus, non se dilecti passi sunt, incunāter autumarunt, illud ita intelligendū esse, si liberi, secundum formam, & faciem, aptamque membrorū compaginem, quam humano generi, rerum natura, eiusque

supremus artifex affabre præscripsit, ediri fuerint: nam si monstruosi aliqui, vel prodigiosi nati sint, cõtra formã humani generis, cõuerso more procreati, & ostentum præferentes, non sunt liberi, neque pro liberis habendi.

IV. FLOS.

QVarè in rãtum verum est, testamenti firmitatem, eiusque validationem ex horum institutione, aut ex hereditatione non dependere, quod, cum in rerum naturã inter liberos connumerari abhorreat, effectum est talem partum n.õstruosum occidentem, non intelligi homicidam, neque ob id lege Corneliã de Sicarijs teneticum illum in nostrã Christiane Religionis congressum, sacro regenerationis lauacro consignare, Catholica Fides non permittat.

V. FLOS.

Sed licet hoc in liberis monstruosis, & prodigiõsis ita sit stabilitum; illud tamen firmitatem non valet obtinere, in his, qui ex secto matris vitæ, vitæ aerem hauserunt, & ab eius visceribus euulsi, instar viperæ, in lucem prodierunt, & quasi simili naturali parricidio gignuntur: hos ergo qui cõmuni plausu liberi effecti, seu cæsares appellãtur, ab omnibus, quæ filijs à iure sunt concessa, nefas esset, remouere.

VI. FLOS.

¶ Quod quidẽ, sic se habere, putamus, dummodò prædicti

dicti partus legitimi temporis fuerint, ita ut natura ipsorum
vitae aerae non resistat, licet statim decedat: alioquin si ope
hominis evisceribus auulsi deducantur, ita, ut, vel ex effe-
ctu temporis, vel ex nimia debilitate spes vitæ nulla super-
sit, haud dubie, à iure nostro non cognosci, eiusque in con-
sideratione non intelligi, certum est.

VII. FLOS.

Incidimus hinc obiter in illam celebratissimam vnde qua
quæstionem: non solum inter consultos exagitatam;
verum etiam inter Medicos, & Philosophos continuis vexa-
tionibus valde controuersam, de tempore humani partus
quoad effectum huius instituendi, vel exheredandi necesse
tatis, & legitime successionis requisito? In cuius discepta-
tionis congressu, tam ex sententiâ Pauli subnixi Hypocratis
authoritate, Scœnolæ, ac Vlpiani, quam secutus est Iustinia-
nus; & Regale nostrum ius postmodum præscripsit: tum de-
mum partus effectus legitimitatis sortiretur, quando intra
decem menses editus fuisset, dummodo ad minus centesimi-
mo octuagesimo secundo die natus esset, alias enim iuris
presumptio in contrarium euerfa est.

VIII. FLOS.

Adheret præcedenti quæstioni alia non minus in iure
nostro nobilissima, quæ rogat, an scilicet partus ille
à muliere quinquagenaria emissus, ad omnes iustitatis effe-
ctus admittatur? Et quamuis cum mirabilem, rarum, ac ve-
luti

luti impossibilem apellet. Iustinianus, nihilominus in id fir-
miter insistimus, scilicet, prædictum partum, quantumvis
aquinquagenariâ editum, vel ab homine sexagenario gene-
ratum, inter quos iustas nuptias Populus Romanus inhi-
buit, aparentum legitimâ successione neutiquam esse ex-
cludendum.

IX. FLOS.

Est igitur principale ius, & fundamentum testamenti, pro
formâ præcisè requisitum, sine quâ supremum paren-
tis iudicium prorsus evertitur, & inutile redactum, subsis-
tere nequit, de liberis heredibus instituendis, vel exheredân-
dis: cum aliâ ipsa naturalis ratio filium, neque in se institu-
tû, neque nominatim exheredatum relinqui, acriter repug-
nare noscatur; quam huius sanctissimæ dispositionis neces-
sitate, ne alto silencio prætermitamus, procomperto ag-
nosceamus, ac libenter fateamur, à naturâ ipsâ, eius curâ, &
visceribus, in parentum comuni voto transfusis, ad ciuiles
mores, & leges, sine dubio, & sine cunctatione manasse.

X. FLOS.

Cum tamen sit insitum à naturâ in omnibus animalium
speciebus similem sibi querere, propter diuturnitatis
vestigium, & hominem in ævum duraturum sedus natura-
le non patiatur; ipsius vitæ imperium homo prorogare
desiderans posteritatis suæ, & cuiusdam perpetuitatis incre-
dibili studio ductus, atque ipsius, nature impulsu, & proprie

conseruationis appetitu commotus, & anxietas; diuturnitati suæ viam requisit, & filios procreando, qui sibi, post ipsorum obitum, heredes extitissent, & sic, quasi quâdam re-nouatione, vel vt altera Fœnix auis toto orbe mirabilis, in perpetuum viuere, intelligeretur.

XI. FLOS.

EX quibus fit, ipsam naturam, patris, & filii personam vnâ eandem met existimãdam fore, simulasse, quod & si iuris fictione potius, quã naturã, fieri nõ nulli ex interpretibus contendant; certè tamen natura illud vehementer suadet; cum vnus, idemque sanguis in patre, ac in filio communicatus inueniatur: & filius, portio viscerum, & paterni corporis, seu membrum, verã ipsius enigiẽs, seu imago nuncupetur, & vterque semper eadem voce loqui credatur.

XII. FLOS.

Quapropter representationem parentum, quæ contingit per liberos, verum intelligitur, non esse fictionis opus, sed descendere ab ipsã veritate nature: quod accidit in delatione maioratum nostræ Hispaniæ, quorum possessio, ex vi representationis quasi iuncta descendit ad heredes; idque non indigere aliquã fictionis figurã, ex eo comper-tum est, quod naturalis æquitas id per necesse, ex postulat, vt omnes prædicti effectus vinculo illius flagrantis necessitudinis adstricti, illam, quam appetunt, immortalitatis vmbra-m, per successiuam diuturnitatis memoriam, in æuum duraturam, consequantur.

XIII. FLOS

AD hoc etenim operatur ingens ille, insitus à natura, atque impenitus parentū in liberos amor, *siquidem* prius liberorum salutem, quam suam appetunt; sicque *Filius* nomen, quod exortum habuit à verbo Græco *Philos*, ac *Philon*, latine sonat, & interpretatur *Astor*, quasi filius summa, & compendium totius paterni amoris intelligatur, quare non aliter cordis affectum alicui aperire possumus, nisi dū *Filij* nomine, cum appellamus.

EX cuius nature viribus, & parentum amore, secuta est illa admodum inexcusabilis necessitas alendi liberos, in omnibus, quæ ad vitam degendam desiderantur, quæ auspiciatissima, ac diuina sanctio non solum ex æquitate, verum etiam ex ipsa sanguinis charitate descendit: atque ideo contra naturales stimulos, patrē ire, diceretur, si sic hęc debitā educationem filijs detrectasset, ac similiter, qui tuēdi, & gubernandi filij, etiam emancipati curam omitteret, cum ex illa fictiōne naturæ veritas obambriari nō decet, præcipue, cum hoc simul omni generi animantium sit à natura tributum, ut se vitam, corpusque tueantur, & irrationalia, precutiusque speciei, indigentia alere non desinant; id maiore cum ratione in hominibus fulget, ac præualet, qui propriæ cōseruationis appetitum commoti, potius liberorum, quam sui amore producti, diuitiarum acquisitione continuo labore insudantes, illas non proprijs sumptibus, sed filiorū educationi conquirunt.

Quod adeo verum est, ut si aliqui pater alimentorum præstationem liberis defraudaret, prolem propriam necare diceretur, ac veluti ex patratione cuiusdam homicidij plebendus esset, exemplo Medæ in providissima scœminæ, quæ propriam sobolem perdidit, quæ tamen condignâ huius delicti poena fuit prægravata, *cum tantæ pietas filii observasse non sit, quantum facimus occidisse.*

Quod circa pater, cum in liberis viduus sit, & per ipsos representandus paterna providentia post mortem exceditur, & impensus, in illud tēps filijs prospicit, in quo ipsorum parentum auxilio destituti, nullo, aut certe infirmo indigentē, vel inopiæ laetamine; aut subsidio afficiendi sunt præcipuè eum patrum scopus, omneque studium in eo versetur, ut generent liberos, & hæredes habeant.

Ex quibus omnibus constat, quod, cum suadente coactâ ratione naturæ, alimenta liberis debeantur, eiusdemque impulsu, & parentum communi voto ipsis ad congruam vitæ sustentationem parata sint, postmodum eadem met bona; atque patrum successionem filijs non relinquere nefas esset, ut sic deinceps se tueri, ac exhibere possint, & incommodum, quod circa vitæ subsidium, parentibus orbat, sentiant;

serant; stipati bonis, reliquis ex voto, ac naturali charitate, aliquatenus valeant, reparare legitimam bonorum portionem, post mortem loco alimentorum succedentem, ipsis relinquendo.

XVIII. FLOS.

Norma tamen, seu quantitas huius legitimæ portionis; à iure civili, maximo operum naturæ imitatore præscripta fuit; sed cum præstandi necessitas à iure naturali sit inducta; hac de causa, haud dubiè certum est ut in totum tolli nõ possit, in quorum portione, seu quota liberi in vira parentum domini existimantur, ac ideo post eorum mortẽ, tantummodò liberant eorum administrationem, quæ aliàs propter identitatem, & fictionem vnius corporis, cuius caput est pater, à iure civili dispositam intercesserat, consequi videntur, ad quod nulla indigent additione: sicque cognoscimus ius civile naturali robur tribuisse, ipsiusque validatiõnem confirmasse.

XIX. FLOS.

Hæc deinceps aedi necessitas, ex aduerso filio diuiti incubit, si parentes se aliudẽ non possint proprijs facultatibus vitæ conseruationi prospicere: & successionis nomine, si fortè, turbato mortalitatis ordine, prius decessissent, consignare; sed nõ rigore, & virtute iuris naturalis; sed ratio nepietatis, & cõmiserationis, & ad solatium filiorum amissorum.

XX. FLOS.

Placet ad præsens resolvere, ne offuscationis nebulis perturbari possimus, an scilicet hæc aliméta, filijs præstanda, debeât limitari intra spheram victûs, vel sint extendenda ad alias res exteriores, sine quibus vitæ subsidium non periclitaretur? Pro cuius dubij meliores resolutione asseramus, parentes non solum adstringi debere ad præstationem victûs verum etiam ad omne id, quod opus est, ut liberi lectum ipsorum statum, & conditionem diligant.

Quare omnes sumptus, quos filij fecerunt studiorum causa peregrinè, in aliqua vniuersitate agentes, non veniunt computandi in rationem legitimæ: etiam si prædicti sumptus pro grauioribus disciplinis, ut liberalibus studijs imbuerentur, cum maiores gradus adepti essent, erogarentur; dummodo, & facultates parentum, & ingenium filiorum id flagitent.

Hæc igitur portionis quæta, liberis à parentibus relinquenda est, aut expressè auferenda; nam si fortè illi alto silentio fuerint prætermisi, tunc nullum euadit supremum parentum iudicium, & filij ab intestato succedunt.

XXIII. FLOS.

Quæ quidem legitima portio, honorabili institutionis titulo debet relinquatur: aliter verò facta ultima voluntatis dispositio, eius validitas, omni iuris adiumento destituta est, testamentumque, sicuti in precedenti casu nullum euadit.

XXIV. FLOS.

Quod si pater sibi extraneum reliquit, institutum heredem, filio præterito, talis institutio per necessitatem corrumpitur, & filius nullius momenti illam reddit, etiam si, & legitima alio titulo relinquatur; semper namque filij interstium honoris, & commodo institutionis.

XXV. FLOS.

Succedit deinceps pro exactiori nostre legis inter cetera intelligentiam dicere, an illa necessitas instituendi, vel exheredandi liberos, debeat intelligi absque vili partis definitione: eam nimirum de causa, quod hoc sit in parentis potestate, ac in eius libero arbitrio.

XXVI. FLOS.

Ad cuius resolutionem, sciendum est, olim ex veteri iure, & more, patrem non teneri certam bonorum partem filijs relinquere, sed tantum eos instruere, vel exheredare, nec amplius quærebatur, in qua portione essent instituti,

ruti, dummodo obseruata esset supra dicta solemnitas; qua
si iura magis considerent de pietate, & effectu patris in li-
beros, pro quibus semper præsumitur, bene prospicere, nec
velle bona sua liberis auferre, quibus ex voto parauerat.

XXVII. FLOS.

Quæ æquidem in definita solemnitas, taliter, ac proxi-
me conitat, fuisse obseruata per multū temporis spa-
tium; & sic caute Vlpianus, dum meminit portionis, quæ ex
defundi patris bonis ad filium iure pertinuit, quantitatem
non expressit, quia fortassis tempore suo, non tam recepta,
ac constituta fuerat legitima quantitas, quæ paucis retro
temporibus fuerat introducta.

XXVIII. FLOS.

Quare si quid certius in hac rerum vetustate, & obscura
nimis concertationis ansâ colligi potest, illud constat,
primum Antonium Pium Cæsarem decreuisse, adrogatis
inipubertibus quartam bonorum partem in bonis patris ad
rogatis assignandâ, & relinquendam esse, à quo vulgò no-
men quartæ Diui Pij usurpatum est.

XXIX. FLOS.

Ad cuius exemplum, subsequens in imperio Marcus
Antonius Philosophus voluit, patrem naturalem, le-
gitimam filiis suis quartam bonorum partem relinquere.
hoc

9
hoc est, eorum, quæ ab intestato succedentes erant habituri:
idque antiquæ septem partiti iuris constitutiones, etiam in
istis Regnis probauerunt; eiusque naturæ erat hæc quartâ
portio. ut nisi tota integra relinqueretur, agi de inofficioso
testamento patris posset, quasi ex hereditato filio.

XXX. FLOS.

ATque ita se res habuit per temporum longa curricula, quousque Iustinianus censens, & perferutans, quâ modicam bonorum patris portionem in hæc quartâ liberi haberent, quibus omnia bona patris integra deberentur, ex voto nature, suâ sanctissimâ cõstitutione sanxit, legitimam liberis relinquendam esse trientem, si quatuor aut partiores filij exissent, semisem eis consignandum fore.

XXXI. FLOS.

AD examen præterea adduximus illam apud interpretes valde exagitatam controuersiam, in quâ contentum acriter, an hæc præcedens legitima, sit quora bonorum portio, an verò hereditatis? Quorû interpretû nõ nulli portionem esse hereditatis crediderunt: alij postmodû frequentiori calculo imbuti, portionem bonorum esse existimarunt; & nos, qui sequimur probabilia, totum hoc ingens desidû, probabili distinctionis se dere componendum, putamus, ac inter se dissidentes, ac discordantes vnâ, & alteram sententiam, ad amicitiam reducere, tentamus: defendimus ergo quod Regio, & Iustitiano iure attento, legitimam esse partem hereditatis, non bonorum.

C XXXII.

XXXII. FLOS.

VNum tamen obseruare decreuimus prælegatarium ter-
tię, & quintę bonorum partis, loco heredis putandū,
atq; pro ratā portione æs alienū ex soluere, obligatū fore,
quemadmodum perpetua heredum conditio est.

XXXIII. FLOS.

Illud denique pro coronā præsentis disputationis, restat
inquirere, an scilicet legitima hereditatis portio ad fi-
lios absque vilo onere debeat peruenire? In quo dicimus,
vetera iura; non adeo potestatem parentum in liberos, quæ
semper magno in pretio habita fuit, ex authoritate voluisse,
vt & si liberi, viuo eo bonorum paternorum quodam me-
do domini haberentur, auctoritatem etenim parentum pre-
cipuè in bonis eorum, quæ liberis relinquenda erant, pro-
fus coercerent, & refrenarent. Quâ de causâ permissum ex-
tat parentibus, liberos sibi heredes instituere sub conditio-
ne tantum potestatiuâ, casuali tamen, & mixtâ, prorsus ab
institutione reiectis.

XXXIV. FLOS.

Cæterum Iustinianus liberorum vtilitati prospiciens,
attentè, cautiusque considerans, in bonis parentum le-
gitimam adeo liberis deberi, vt debitum naturale ab ipso
denominetur, sua constitutione decreuit, vt *conditionibus*
quibusdam, vel dilationibus, vel aliqua dispositione, pro am, vel
modum,

modum, vel aliud grauamen introducente, liberorum iura, qui ex antiquis legibus de inofficioſo teſtamento actionem mouere poterant, imminuta eſſe, videantur: ipſa conditio, aut illatio, vel quauis alia diſpoſitio moram, vel quodcumque onus introducens, tollatur, & ita res procedat, quaſi nihil eorum in teſtamento adiectum eſſet.

XXXV. FLOS.

Cuius conſtitutionis vigore, ius antiquum, quatenus permiſit, filios, ſub poteſtatiua conditione inſtitui poſſe, correctam eſſe videtur; proinde, ſolum ad præſcas Doctorum quaſtio interuenit in filio, vel ſub conditione caſuali, vel mixta inſtituto; an videlicet eo caſu eius inſtitutio nulla ſit, ſicuti iura antiqua voluerunt, an verò ſit ſubſtinnenda in reſiduo, reiecta, quoad legitimã, conditione? In qua in veſtigatione, mirum eſt, quantum iuris interpretes ſe torqueant; inter quos, attentis veteribus principijs, nobis aſſequi placeat eorum ſententiam, exiſtimantium, inſtitutionem proprius nullam eſſe.

XXXVI. FLOS.

Verum, adeò veram eſſe, & efficacem Iuſtiniani conſtitutionem, ſcituſque, vt nec prætextu cuiuſcumque fauoris, aut privilegij, veinti militiæ, aut cauſe piæ, elidi poſſit, ſicmiter aſſuerate, non diſſitemur; imò nec poſſe vllam reperiri cauſam, quo filius in legitimã prægrauari valeat, quo quoque huius rei limitationes, aliqui recensuerint à veri

rat: ab errantes; duas tamen admittere, non repugnamus hodie, cognosci, præter quas nullo euentu filio aliquod onus iniungi debeat; quarum prima est, vt in melioratione tertij, pater quæcumque onera, & grauamina iniungere possit, conditiones; & restitutiones. Secunda est limitatio, vt si filius tempore condendi testamenti paterni, vel post mortem patris consenserit grauamini, in legitimâ adiecto. Præter hos igitur duos casus filio debet relinqui legitima libera ab omni oneris impositione, vt supremum parentis iudicium valeat sublineri.

XXXVII. FLOS.

VT igitur præcipuo difficultatis scopo nostrum matutinum certamen foeliciter terminemus, vnum, atque alterum florem constituere opere pretium duximus: in primo assueturantes, quod filij in parentum potestate constituti ab omni gradu exheredari debeant; vt ita vltima eorum voluntas secure, atque secundè, vsque ad vltimos effectus peruenire valeat. Nec qualis qualis erit sufficiens ex hereditio; sed talis debet esse, vt ab eâ omnis auferatur conditio, atque dilatio, & ab omni personâ, & fieri debet, quoniam aliter nullum erit parentum iudicium.

XXXVIII. FLOS.

VLtimò aduertendum est, quod licet per exheredationem, filij in potestate existètes, paterna hereditate priuentur, hoc verum non est statim, ac exheredantur, sed quâ
dó

dō totum testamentum per existantiam heredis scripti confirmatur; quia in parentum vita, filij licēt exheredati, domini parentum bonorum existimantur, atque sui heredes sunt.

PRO VESPERTINO CERTAMINE.

Ad textum in lege Gallus 29. H.N.T.

XXXIX. FLOS.

POSTHUMI Nomen, quod à particula *post*, & *humus*, compositum est; in sententia aliquorum proprie comprehendit illum, qui posthumatum patre nascitur: Vlpiani, dicuntur *namtaxat qui post mortem patris nascuntur*. Sed alij autumant; posthumes idē esse ac postremum: ita posteriores pro posthumis vsurpantes, ideoque contendunt posthumum proprie dici, qui postremo loco nascitur, sine patre mortuo, siue viuo. In alia sententiā *posthumus autem est, qui post mortem parentis nascitur: atque post testamentum fictum in vita parentis nascitur*.

XXXX. FLOS.

EX sententia Caij duo genera posthumorum agnoscuntur, alios esse posthumes, qui verē, & proprie post mortem patris nascuntur; alios, qui, viuo eo, & post testamentum.

mentum factum, i deo que figurantur, & per Prolepsym, siue
anticipationem posthumi appellantur, quia testatoris cogi-
tatione, & affectu, tanquam post mortem nascituri inspicit
tur. Planè cessante hac testoris cōsideratione, & respectu, si
in dispositione alia cōtractus, aut statuti fiat mentio posthu-
morum, non continent, nisi eos, qui verè, ac proprie post
mortem patris nascuntur, certius, rectius, ac receptius esse
ambigunt.

FORMA GALLII AQUILII.

XXXI. FLOS.

PER GIMVS. Jam ad posthumorum institutionem,
propriusque accedimus ad formulā Gallii Aquil-
lij, quæ tota est de institutione nepotis pro-
priè posthumi, qualis est qui post mortem patris,
& sui nascitur, quem aperte Scœvola in præsentì propo-
nit. Ut ergo res ab incunabulis veteris iurisprudentiæ dedu-
catur, supponimus in primis necessitatē illam liberos suos
heredes instituendi, aut exheredandi parentibus civili iure
impositam non pertinere propriè, atque stricte ad liberos
posthumos, quippè ius illud, siue qualitas suorum heredu-
m vnde hæc necessitas instituendi profuit, non reperitur, nisi
in filijs, qui in potestate morientis fuerunt.

XXXII.

Afferimus deinde posthumos liberos non solum inter Romanorum instituire necesse non fuisse, sed quod amplius est, nec potuisse institui attento antiquo illo stricto que veteris iurisprudentiæ statu, idque ut appareat, sciendum est Romanos iurisprudentes foetum, qui etiam si iam animatus sit, & quidem anima rationali, tamen omnino ante editionem, neque animal, neque hominem esse docuisse; sed spem animantis, & portionem vilem matris denominabant, quibus, & consequenter docent conculsi partum nondum editum, cum sit interim quædam accidentalis pars matris per se non subsistens, neque esse in rerum natura; sunt autem in hac consulti nostri Stoicos, Philosophos secuti, qui partum nondum, quem embryonem vocabant, concedebant esse partem vteri, non animal, neque hominem.

XXXIII. FLOS.

Hic itaque de foetu nondum nato censuræ, consequens est, posthumum quoad in vtero est, cum neque ut homo in rebus humanis, neque ut animal alia ve ratione in rerum natura per se subsistat, si, ut quod idem est, neque in hominum, neque in rerum natura sit, non modo institui attento stricto antiquoque iure, exheredari ve, non debuisset, ut nuper proposuimus, sed neque potuisse, quippe ut institutio valeat est necessaria in herede instituto qualitas testamenti factionis, sicuti accidit in sororis hereditatis iacentis, quibus posthumis in hac parte æquiparantur.

Incipit iam Scœuola Gallicum exponere consilium, cuius ratione futuri posthumi nepotes in eum cassum instituti, quò sui heredes existere possint, non rumpant vltima testamentaria clogia, & primum locum occupat institutio posthumi nepotis sui heredis futuri taliter facta vt in eius formulâ nulla fiat mentio mortis ipsius filij, colligi tamen, & comprehendendi possit ex ipsis met testatoris verbis; vt rum possit substineri testamentum ex tali institutione? Cui dubitationi affirmatiue respondere debemus, cum expresse constat, nepotem fuisse institutum in eum cassum, quò filius institutoris vita defecdar.

Quod autem dicendum est in Galli formula de nepotis institutione, idem sit, & in pronepote admitendum, cū eadem urgeat in vtroque ratio, & in omnibus alijs, qui agnoscendo, si se inueniat preteritos, rumpent testamentum: Nec ex eo, quod Scœuola ita Gallum exponat affirmandū est voluisse eū reprehēdere, vt pleriq; immeritò iudicauerē; sed iustā potius interpretatione ipsum explanare voluit.

Inter Gallicas difficiles enarrationes à Scœuola dilucidè inuestigatas, nulla difficilior, nullaq; subtilior hac ipsa, quā aggredimur explanandā, eū in ea maximi iuris nostri interpretes vix sibi consentent, nec mirum, quoniam ipsi prudent.

dentibus, & iurifortudentia, auctoribus certum aliquid, & exploratum constituisse apparet. Est igitur plausibilis illa assertio, quæ ex quipro legis nostræ *Galius* capite descendit, videlicet, si testator in eū solūmodo, casum cō. erat institutionem sui heredis posthumi futuri, quo filius naturaliter in testatoris vitā decedat; possit ne, ea ad similes casus extendi? Nimirū, si deportetur filius, vel ab hostibus captus sit, vel emancipetur cuius ratione desinit esse suus, & nepos admitti, valeat ad auitam hereditatem ex sua institutione? Quæstioni obscuræ adeo *Secuola* respondet, vt vix sua percipi sententia possit, nos ergo ipse presentiarum asseueramus prædictam futuri posthumi institutionem non ex Gallicâ formulâ yllas accipere vires; imò potius ex eâ substineri non poterat: ceterum ad similitudinem sententiæ legis *Velleæ*, quâ noster *Iuriconsultus Secuola Galli Aquilij* peritissimus interpretatur, hoc ingens exagrandæ difficultatis pondus componemus, & in eâ sistimus sententiâ, asseuerantes quod sicut *lex Velleæ* omnes omnino casus complectitur, quibus quis suus desinit esse heres; ita similiter *Galli Aquilij* sententia ex suâ formulâ proueniens, casus etiâ omnes comprehendat, quibus filio suo herede sublato, posthumus incipit suus heres esse, siue per mortem naturalem, siue per civilem hoc eueniat: ex quibus colligitur hanc prædicti posthumi institutionem, non ex *Galli* consilio præcise, sed adiunatam ex interpretatione, & latitudine a *Secuola* inducta exemplo legis *Velleæ* conseruari.

XXXXVII. FLOS.

■ Succedit deinceps alia non minus difficilis dubitandi

D

TA-

ratio, nimirum; si testator filium suum instituat, qui testa-
menti tempore captus, & apud hostes erat, nepotemque ex
eo futurum; & solum heredem testatori, iuxta formulam
Galli instituat, qui posthumus nepos post mortem aui, cæ-
terum in sui parentis vita nascatur adhuc apud hostes con-
stitutus; utrum ex Gallicâ formulâ possit talis posthumi insti-
tutio accipere vires? Et licet sub oscure Scœvola respon-
deat, affirmandum cum ipso est, eam institutionem recipere
validitatem ex Galli Aquilij formulâ, ex eo ipso, quod
iam post Velleâ legem, laxata sit; & ad omnes similes casus
extendatur, quibus filius suus desinit talis esse.

XXXXVIII. FLOS.

Vltimus captivitatæ casus, venit discutendus modò, si
cuius, qui filium habet, & ex eo futurum posthumum in-
stitutum secundum Galli Aquilij consilium, gravida nurus ab
hostibus capta sit, & in captivitate adhuc constituta; in lucem
prodat nepotem, patre, & avo viventibus, postmodum præ-
dictus nepos post mortem sui parentis, cuius lumina in pri-
mis fuerunt in perpetuum clausa, in uxorem; & in secūdis aui,
in civitatem fuit reductus. Dabitur, utrum huiusmodi ne-
potis institutio sustineri valeat, Et quamvis noster Scœvo-
la sapientissimus Iuriconsultus hanc dubitationem non cla-
rè dissolvat, cum communi Doctorum plausu hanc prædic-
tam institutionem aliquâ eum distinctione defendere cona-
bimur, videlicet, quod si, ad rei veritatem attendamus, acci-
piet validitatem ex iure noviori, quod lex Velleâ interpreta-
tur, & non ex aliquo ipsius divitiarum capite, sed ex duobus si-
mul

intul commixtis, si vero ad fictionem post liminj, ex anti-
quo iure, quod Galli consilium dicitur, firmitatem, habebit
institutio nepotis posthumi, cum modò intelligatur uatus,
siquidem antea seruus, pro nullo habebatur.

XXXIX. FLOS.

Occurrit modo illa cōtingens, sed subtilis admodū in-
uestiganda quæstio, videlicet, si aliquis nūrum ex filio
in parentis potestate sistenti, pregnātem habeat, & futurum
nepotem instituat iuxta formulam Galli, & vt testamenti
firmitati magis atque magis, consuletet, pronepotē posthu-
mum similiter, ac nepotem instituat, & uiuente filio, & auo
natus fuit nepos, & decessit, grauidam uxorem suam relin-
quendo; V posthumus futurus pronepos, si post mortē aui,
& proau nasceretur, possit admitti ad proau successione
ex eius institutione? Dubitandi ratio in præfati ex eo orie-
batur, naus cum pronepos succedat in locum nepotis, qui
vtiliter nō fuit institutus, & si suis parentibus super uiuere,
testamentū supererit illius agnitione, cū in eo se inueniat præ-
teritus; nihilo minus tamen dicendum est, pronepotem ad-
mitti debere, quoniam istenon in locum patris sui, qui nun-
quam suus heres fuit, siquidem in vita aui decessit, sub ro-
gatur, sed in locum filij, id est, aui, perinde ac, si sublata ne-
potis persona, & filio natus fuisset.

XXXIX. FLOS.

In his omnibus propositis disputationibus ex Gallo Aqvi
liq deducit, & necessario præcedere debet institutio filij
in

in parentis potestate constituti; cum aliàs testamentum nullū sit; & ex Gallicā formulā institutio deduci non possit, cum conditionalia verba ipsam constituent; aliorum vero suorum institutio non desideratur, vt à principio testamentum valeat, cum præteriri possint.

LEGIS VELLEÆ INTERPRETATIO.

XXXXXI. FLOS.

QUINTVS Ceruidius Sequola hæcenus de interpretando, & supplendo Caij Aquilij Galli, de alienis posthumis institutendis consilio: vnde, quia de ijs tantum erat, qui post vtriusque, patris, & qui mortem nascebantur, neque erat satis ei rei prospectum, laeta fuit postmodum in eam, longo temporis spatio interueniente, lex Julia Vellea, quæ voluit, viuis vobis, natos vtriusque elogium non rumpere, de qua, re ita exigente, dilucidaque explanationis methodo postulante, circa eius interpretationem parumper nobis nunc erit sublinendū: & imposito ad eius intelligentiā sine, nostrū terminabitur respectū certamē.

XXXXXII. FLOS.

QUAMVIS ergo satis prospectū testamentorū vtilitati putasset Gallus suā illā ex cogitatā formulā, eā contingentes postea casus in sufficientem declararunt, quoniam si, viuo filio, auus testaretur, & illo in iudicio de medio, hocque superflite, nepos nasceretur, ex Galli consilio testamentum, subsistere non poterat, cum casus mortis ad vitam non protrahatur.

hatur; sicq; in recessione periculum devoluitur; quod licet de suo solemneriter confici posset vivente adhuc testatore, quia tamen non semper id licebat, vltimi elogij firmitati hac Vellea lege prospectum fuit, cuius duo pronuntur capita.

XXXXXIII. FLOS.

IN primo ex suis capitibus lex Vellea constituit, vt quemadmodum lege 1 2. tab. poterat institui nepos ex filio defuncto nasciturus, quia suus erat, & capax, & si nondum natus: ita quoq; ex noua legis Velleae prouisione possit institui si tempore conditi testamenti uiuat pater; cum satis sit posthumum capacem esse tempore, quo nascitur, in quod confertur institutio per ipsius legis dispositionem, quae etiam ex ipsius mente ad pronepotes extendi potest.

XXXXXIV. FLOS.

VT igitur dilucidam explanationem accipiat hoc primum Velleianum caput, & ab omnibus alijs posthumorum institutionibus, ex diuersis fontibus descendentes, seceratur, aliquo praeter ite opere pretium duximus. Primum necessario desideratur, vt viuo testatore nascatur posthumus, secundo atq; in formula Galli. Secundum, vt secundum procedat institutio, vt editus non sit testamenti tempore, quod aliter procedit in secundo Velleano capite. Tertium denique, vt natiuitatis tempore suitate fruatur diuerse in nepote Iuliani.

XXXXXV. FLOS.

Tortuosa adeo res est, & explicatu difficilis, quae in hoc secundo velleano capite constituitur; videlicet, quod nepo-

nepotes nati ante factū testamentū, & post illud in suorum heredum locū succedentes, quasi agnascendo, non infirmēt vltima testatorum elogia, si se inuentiant instituti, vel nominati exheredati: quod quidem non modo est intelligendū de filio, & nepote, sed etiam extendendā est hæc Velleæ legis dispositio ad pronepotes, & alios descendentes, qui per defectum suorum heredum, in ipsorum locum, & in vita testatoris redacti sunt, qui omnes, licet ante hanc Velleanā provisionem institui possent, attamen non erat sufficiens eorum institutio, vt ex eā vltima testatorum voluntas sublineretur; etiam tales nepotes, vel pronepotes non intelligerentur instituti vel exheredati tanquam sui heredes sed tanquam extranei, & alieni, & mutata eorum essentiali qualitate, totum infirmabatur testamentum; quod ergo fuit prospectum per hoc vltimum velleanum caput, facultatem tribuens testatoribus, vt possint instituere, vel nominatim exheredare, tam nepotes, quam pronepotes ob suorum heredum antecedentium defectum, succedentes, & eorum locum occupantes, non tanquam alienos, vt eueniebat antiquitus, sed tanquam suos heredes, vt ita possit testamentum semper manere firmum.

XXXXXVI. FLOS.

Nepotum, & pronepotum institutio ex hoc vltimo legis Velleæ capite descendēs, nō solū est in eū casum facta, quo filius naturaliter moritur, sed in omnes illos casus, in quibus præcedens desinit esse suus heres, & persona nepotis vel pronepotis in eius locū succedēdo in vita testatoris, intrat.

XXXXXVI.

EX huiusque dictis iam deducitur illa apud omnes, sub
obscura, atq; difficilis decantata quaestio; vtrum vide-
licet, si posthumus nepos post factum testamentū nascatur,
in vita non modo aui, sed patris, ex ipsius institutione auitū
testamentum substinere possit, propter dispositionem ex le-
ge Vellea descendente? In qua per difficili dubitatione ne-
gatiuam amplectimur sententiam, cum legis dispositio illi
non conueniat. Ceterum Iuliani sententiam sequentes,
sistendo in utilitatis causa ob testatorum fauorem, & ipso-
rum vltimę voluntatis, vno, atque altero legis capite com-
mixto, illud vltimum elogium conseruatnr, ex tali nepotis
institutione.

VLtimo etiam descendit, cū Iuliani sententiam admit-
tamus, alia non minus plausibilis, atque difficilis dis-
cutienda quaestio, vtrum posthumus nepos, qui in vita pa-
tris sui fuit editus, & post eius mortem tuus auo factus, pos-
tea ab eodem emancipatus, possit, cum iam sit factus volun-
tarius heres adire hereditatē ratione suę institutionis? Cir-
ca huius dubitandi rationem, ommissisq; aliquorum Docto-
rum plurimis interpretamentis: alijs melioris notæ, auto-
ribus subscribentes, sistimus in affirmatiua sententiā, cū satis
sit conditionem institutionis semel adimpletam fuisse, licet
leuissimo temporis spatio.

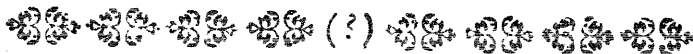
HIS ADERIT PROPVGNATOR
in magno hoc nostro terrarum orbe celeberrimo
Granatensi Theatro, coram conscriptis Aca-
demix Patribus, D. IGNACIUS ALMANZA
DE LEON, sub patrocinio sui semper venerandi
Magistri, Domini Doctoris D. FERDINANDI
IRAVEDRA DE PAZ, Insigni Diuz Catha-
rinæ Collegij Togati, Primariæ iuris Cæsaræ Ca-
thedræ prætantissimi Meccenatis; Regalis Can-
cellariæ, & Sanctæ Inquisitionis Aduocati.

Die mensis Decembris. Anno

Domini M. DC. LV.

Manè, & Ves-
perè.

Pro Vniuersitate, & Collegio, honoris & lucri.

GRANATÆ,

Ex Typographia Regia, apud Balthasarem de
Bolibar, In vico de Abenamar.